

UDK: 050.432:005.3

doi: 10.5937/ekonhor1601001P

UVODNIK

Sveska 1 Volumen 18 Godište 2016 naučnog časopisa *Ekonomski horizonti* sadrži dva izvorna naučna i tri pregledna članka, i prikaz knjige.

Problemska oblast konvergencije dohodaka zemalja Zapadnog Balkana (WBS) ka nivou dohodaka u razvijenim zemljama Evropske unije (EU15) relevantna je u teorijsko-metodološkom, praktičnom i društvenom smislu. Nakon analize ekonomskog rasta i rasta životnog standarda u WBS, u periodu 1993-2015, preciziranja koncepata apsolutne i uslovne konvergencije, i prezentiranja uvida u rezultate nekih od empirijskih studija konvergencije dohodaka novih članica EU (NMS) i WBS ka dohotku EU15, *Nenad Stanišić* istražuje postojanje *sigma* i *beta* konvergencije dohodaka u WBS ka nivou dohodaka u EU15, i upoređuje ih sa dohodovnom konvergencijom koju su ostvarile NMS. Uz zaključak da: „Rezultati regresione analize sugerišu da je dohodovna konvergencija ka prosečnom ostvarenom dohotku grupe EU15 dokazana za zemlje grupa NMS i WBS u periodu 1993-2015, kao i da je ona bila brža u slučaju grupe NMS.“, ukazano je na pravce budućih istraživanja oslonjenih na identifikovanje ključnih faktora koji su doveli do značajno različitih rezultata tranzicije u grupama NMS i WBS, kao i respektovanje neophodnosti procenjivanja uspeha jedne ekonomije „po tome šta se dešava sa životnim standardom većine građana tokom dužeg vremena, a ne po prosečnom ostvarenom bruto domaćem proizvodu po stanovniku“.

Identifikovana ograničenja individualnog korišćenja sistemskih metodologija u upravljanju kompleksnim i višeznačnim problemima u poslovnoj ekonomiji

*Korespondencija: S. P. Petrović, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Đ. Pucara 3, 34000 Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: pslavica@kg.ac.rs

eksplicitno upućuju na naučno i praktično relevantno istraživanje pretpostavki, načina i dometa njihove integrisane primene. Nakon opredeljivanja kritičko-sistemskog konceptijskog okvira kombinovanja sistemskih metodologija, elaboriranja ključnih teorijsko-metodoloških određenja interpretativne metodologije Identifikovanja i testiranja strategijskih pretpostavki (ITSP) i funkcionalističko-strukturalističke metodologije Organizacione kibernetike (OK), i ukazivanja na bitne manjkavosti njihove individualne upotrebe u strukturiranju upravljačkih problemskih situacija u organizacijama, *Dejana Zlatanović* precizira uslove njihovog sinergijskog korišćenja, i kritički preispituje način i rezultante takve njihove kombinovane upotrebe u kojoj primena ITPS-metodologije prethodi primeni OK-metodologije. Uz ilustrovanje upotrebe odnosno načina njihovog kombinovanja u procesu formulisanja i implementacije strategije preduzeća u kriznim uslovima, zaključuje se da - uprkos izvesnim ograničenjima - metodološki primereno sinergijsko korišćenje dotičnih sistemskih metodologija omogućava kreativno unapređivanje procesa upravljanja problemskim situacijama u preduzećima. Kao otvoren problem relevantan za buduća istraživanja izdvojeno je uključivanje dimenzije prisile i upotrebe moći u organizacijama, i rezultirajuće dijalektičko udruživanje ITPS-metodologije i OK-metodologije sa nekom od sistemskih metodologija iz emancipatorne paradigme.

Označavajući ekonomski rast kao determinišući faktor društveno-ekonomskog razvoja zemalja u razvoju, *Nguyen Duc Thanh* i *Pham Van Dai* primenjuju Dijagnostički pristup ekonomskom rastu na privredu Vijetnama, s ciljem utvrđivanja obavezujućih ograničenja rasta u odnosnoj ekonomiji. Nakon razmatranja Hausmann-Rodrik-Velasco

modela i identifikovanja četiri osnovna principa dijagnostikovanja ograničenja rasta u nekoj ekonomiji, dotični dijagnostički okvir rasta je primenjen na ekonomiju Vijetnama, kroz istraživanje relevantnih dimenzija finansijskih ograničenja i ograničenja koja se tiču profitabilnosti. Utvrđeno je da se obavezujuća ograničenja ekonomskog rasta u Vijetnamu odnose na loše poslovno okruženje, nedovoljno razvijenu infrastrukturu, informacione manjkavosti u vezi sa spoljašnjim faktorima, učenje o spoljašnjim faktorima, manjkavosti u koordinaciji. Takođe, kao vitalno ograničenje u bliskoj budućnosti, odnosno, obavezujuće ograničenje u uslovima povratka privrede na visoke stope rasta, izdvojena je energetska infrastruktura, odnosno, neefikasnost finansijskih posrednika.

Anticipirajući da koncept kupovnog marketinga predstavlja obećavajuću poslovnu inicijativu, *Zoran Bogetić, Đorđe Kaličanin i Dragan Stojković* istražuju novu - u odnosu na tradicionalni marketing - perspektivu marketinga, sa kupcem u fokusu. Oslanjajući se na razmatranja relevantnih dimenzija partnerskog usklađivanja odnosa i interesa maloprodavaca, dobavljača i kupaca, na platformi kupovnog marketinga, i nosećih elemenata perspektivnog poslovnog procesa menadžmenta kategorije proizvoda, razvijen je model merenja učinaka, i ukazano na institucionalne i višekanalne aspekte prakse kupovnog marketinga. Kroz istraživački proces je potvrđena hipoteza da se efektivan i efikasan kupovni marketing zasniva na uravnoteženom partnerstvu maloprodavaca i dobavljača, podržanom unapređenim menadžmentom kategorije proizvoda i prilagođenom

metrikom učinaka. Kao otvoreno, naučno i praktično važno pitanje za buduća istraživanja, izdvojena je standardizacija pristupa kupovnog marketinga.

Nakon navođenja nekih od primena Analitičkog Hijerarhijskog Procesu (AHP), kao tehnike višekriterijumskog odlučivanja, i metoda Analize Obavijanja Podataka (DEA), u različitim oblastima visokog obrazovanja, *Predrag Mimović i Ana Krstić* razmatraju DEAHP metod kao način prevazilaženja nedostataka parcijalne primene DEA i AHP metoda. Na primeru dvanaest fakulteta u Republici Srbiji, ispitani su uslovi, način i dometi primene AHP modela, DEA modela i DEAHP modela. Uz zaključak da „Konačni DEAHP prioriteti pokazuju da su najbolje rangirani oni fakulteti koji su uglavnom bili najbolje ili odlično ocenjeni i kod pojedinačne primene AHP i DEA metoda.“, ukazuje se na pravce budućih istraživanja oslonjenih na uključivanje većeg broja ulaza i izlaza modela, i uvođenje u istraživački proces relevantnih naučnoistraživačkih i finansijskih komponenata.

Takođe, ova Sveska Časopisa sadrži prikaz *Aleksandre Bošković* monografije: Boonstra, J. J. (2013). *Cultural Change and Leadership in Organization: A Practical Guide to Successful Organizational Change*. Chichester, UK: John Wiley & Sons Ltd.

Prilika je da se u ime Uredništva Časopisa i u svoje ime zahvalim, pre svega, autorima priloga objavljenim u ovoj Svesci Časopisa. Istovremeno, posebnu zahvalnost dugujemo recenzentima na uloženom trudu i konstruktivnim i kritičkim komentarima i uputstvima autorima podnetih rukopisa.

Glavni i odgovorni urednik
Slavica P. Petrović

Slavica P. Petrović je redovni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Doktorirala je u oblasti poslovne ekonomije i menadžmenta, na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Ključne oblasti njenog naučnog interesovanja i rada su sistemsko mišljenje, sistemske metodologije strukturiranja upravljačkih problemskih situacija, *soft* i kritički *Management Science*, metodologija naučnog istraživanja.